

María Torres Pérez¹

El principi “qui contamina paga” en el Dret Internacional del Medi Ambient

Introducció

Amb caràcter introductori, us comente que aquest principi té com a objectiu el garantir que el contaminador sufrague el cost de les mesures de prevenció i control de la contaminació, sense rebre en principi cap ajuda financera compensatòria.

Es tracta d'un principi de "internalització" dels costos de neteja dels efectes negatius de la contaminació sobre el medi ambient, que ha d'assumir el contaminador.

Origen del principi en els instruments internacionals

La seua primera aparició formal data de 1971. En concret, en l'informe emés per la Reunió d'experts convocats per l'Organització de les Nacions Unides (ONU), per a valorar la situació ambiental de l'època.

El conegut com a Informe Founex va identificar clarament els problemes ambientals dels països industrialitzats assumint una tímida posició contra



Esta obra está protegida con una [Licencia Creative Commons Atribución-NoComercial-SinDerivar 4.0 Internacional](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

¹ Professora Contractada Doctora de Dret Internacional Públic. Universitat de València (Espanya). Cofinançat per la Unió Europea. Les opinions i punts de vista expressats només comprometen al seu(s) autor(és) i no reflecteixen necessàriament els de la Unió Europea o els de l'Agència Executiva Europea d'Educació i Cultura (*EACEA). Ni la Unió Europea ni la EACEA poden ser considerats responsables d'ells.

els models convencionals i en favor de propostes més equitatives, apel·lant a una millor distribució dels beneficis del desenvolupament, i correlacionant la problemàtica ambiental dels països industrialitzats i aquells en vies de desenvolupament.

Els principals Instruments internacionals que es van fer ressò del principi són diverses Recomanacions de l'OCDE i la declaració de Riu de 1992. Encara que el seu camp de major desenvolupament ha sigut el del dret de la UE.

Abast del principi “qui contamina paga”

En primer lloc, hem de tindre en compte que es tracta d'un criteri diferent del criteri d'assignació de responsabilitat pecuniària per a la reparació dels danys derivats de la violació de les normes mediambientals.

El principi de "qui contamina paga" pretén abans de res que el contaminador assumisca el cost de les mesures de prevenció i control, sense rebre en principi cap ajuda financera compensatòria.

Es tracta, per tant, d'un principi de "internalització" dels costos de reparació dels efectes negatius de la contaminació sobre el medi ambient, que han de ser sufragats per la persona en l'origen de la contaminació.

El principi pretén així invertir la tendència a la "externalització" dels costos en qüestió, evitant la

seua transferència a la societat, o a la col·lectivitat, que, sense ser la causant de la contaminació, hauria no obstant això de pagar per ella.

Reflex del principi en instruments internacionals

Com comentàvem, aquest principi va rebre la seua primera concreció a través de sengles recomanacions de l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (o OCDE):

- Recomanació Maig 1972 sobre principis directors relatius als aspectes econòmics internacionals de les polítiques ambientals.
- Recomanació novembre de 1974, sobre la implementació del principi "contaminador-pagador".

Posteriorment, va ser recollit en el Principi 16 de la Declaració de Riu sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament de 1992, segons el qual: "Les autoritats nacionals haurien de procurar fomentar la internalització dels costos ambientals i l'ús d'instruments econòmics, tenint en compte el criteri que el que contamina deu, en PRINCIPI, carregar amb els costos de la contaminació, tenint degudament en compte l'interés públic i sense distorsionar el comerç ni les inversions internacionals".

La labor de la Unió Europea

Suposen tals exemples que el principi pot ser considerat com a part del Dret internacional consuetudinari? A aquesta pregunta hem de respondre que NO més enllà de la regió europea, regió que sí ha contribuït enormement al seu desenvolupament.

Així, el principi apareix no sols en la Directiva 2004/35/CE sobre responsabilitat mediambiental en relació amb la prevenció i reparació de danys mediambientals, sinó que fins i tot l'Article 191,2 del Tractat de Funcionament de la Unió Europea el situa entre els principis bàsics de la seua acció en l'àmbit del medi ambient, afirmant que: La política de la Unió en l'àmbit del medi ambient tindrà com a objectiu aconseguir un nivell de protecció elevat, tenint present la diversitat de situacions existents en les diferents regions de la Unió. Es basarà en els principis de cautela i d'acció preventiva, en el principi de correcció dels atemptats al medi ambient, preferentment en la font mateixa, i en el principi de qui contamina paga.

Finalment, el Reglament (UE) 2019/1010, del Parlament Europeu i del Consell, de 5 de juny de 2019, relatiu a l'adaptació de les obligacions d'informació en l'àmbit de la legislació relativa al medi ambient i que modifica una sèrie de Directives anteriors, recull el seu desenvolupament actual.



**Cofinanciado por
la Unión Europea**

